
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

סכסוכי מים חוצי גבולות: המקרה של ישראל ומדינות ערב -
40992

תאריך עדכון אחרון 28-03-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: גאוגרפיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): איתי פישהנדלר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: itay.fishhendler@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:
פרופ איתי פישהנדלר

תאור כללי של הקורס:

מרבית שטח העולם מחולק לאגני היקוות חוצי גבולות. המשמעות של זה היא שמדינות תלויות באספקת מים ממדינות שכנות. מצב זה של תלות בין מדינות יכול להוות מקור לשיתוף פעולה או כמקור לסכסוכים. מטרת הקורס הזה היא לבחון שורה של כלים מוסדיים וטכנולוגים ליישוב סכסוכים מים. הקורס יבחן את השימוש בכלים הללו מבעד לפריזמה כלכלית, חברתית, סביבתית ופוליטית. הקורס יתמקד בסכסוכי מים בין ישראל לשכנותיה ובעיקר בסכסוך המים בין ישראל לפלסטינים.

מטרות הקורס:
יפורסם בהמשך

תוצרי למידה
בסימום של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לקרוא טקסט מדעי בתחום
להבין את מהות הסיכסוך הסביבתי
לזהות את הכלים לפיתרון הסיכסוך

דרישות נוכחות (%) :
70

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות וסימולציות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
י. 8.5 משבר המים והמזון בעולם

2. 15.5: למה צריך לנהל מים

Optional reading:

□ Strategic foresight group, 2013. WATER COOPERATION for a SECURE WORLD.
Focus on the Middle East.

http://www.strategicforesight.com/publication_pdf/20795water-cooperature-sm.pdf

□ Zeitoun et al, 2019. Analysis for water conflict transformation. Water International, DOI:10.1080/02508060.2019.1607479

קבוצה 1: משבר ימת ארל:מה קורה כשלא מנהלים מים

3. 22.5 תלות הדדית אזורית במים והתחלת המשא ומתן

קבוצה 2: BATNA

קבלת תרגיל 1 בנושא פגיעות למים:

Required reading:

מבקר המדינה, 2017. זיהומי מים בין מדינת ישראל לשטחי יהודה, שומרון ורצועת עזה.
file:///C:/Users/owner/Downloads/2017-67b-501-Zihum.pdf

4. 29.5 העמדה הישראלית והעמדה הפלסטינית

קבוצה 3: השימוש במים ככלי במלחמה בעזה

- <https://www.gov.il/BlobFolder/reports/water-authority-data-english/he/22-Water-Issues-Between-Israel-and-the-Palestinians.pdf>

- Selby, J. 2003. Dressing up domination as "co-operation": the case of Israeli Palestinian water relations, *Review of International Studies* 29(1): 121-138.

<http://sro.sussex.ac.uk/12317/1/S026021050300007Xa.pdf>

- Dolgin, 2023. Water and warfare: the battle to control a precious resource. *Nature*.
<https://www.nature.com/articles/d41586-023-03883-w>

5. 5.6 חד צדדיות וחלוקת נטל

קבלת תרגיל 2

קבוצה 4: המחלוקת על עקרונות חלוקת נטל בCOP

- Fischhendler, I., Dinar, S., and Katz, D. 2011. The Politics of Unilateral Environmentalism: Cooperation and Conflict over Water Management along the Israeli-Palestinian Border. *Global Environmental Politics*. Vol. 11, No. 1, Pages 36-61

Further reading:

- Aickin, R. 1987. The polluter pays principle, the theory of enterprise liability and the concept of insurability. *Chemistry and Industry*, 22:785-788.

- Just, E and Netanyahu, S. 2004. Implications of "victim pays" infeasibility for interconnected games with an illustration for aquifer sharing under unequal access cost. *Water Resources Research*, 40:1-11.

6. 26.6 התפקיד של סחר סוסים והתפלה בשוב סיכסוכים

קבוצה 5: ההסכם בין ישראל לירדן והמיפרציות

Required reading:

- Katz, D and Fischhendler, I. 2011. Spatial and temporal dynamics of linkage strategy: Arab-Israeli water negotiations. *Political Geography* Volume 30, Issue 1, Pages 13-24

Further reading:

- Daoudy, M. 2009. Asymmetric power: negotiating water in the Euphrates and Tigris. *International Negotiation*, 14(2), 361-391

- Haas, E. B. 1980. Why collaborate? Issue-linkage and international regimes. *World Politics*, 32(3), 357-363

- Dinar, S. 2006. Assessing side-payment and cost-sharing patterns in international water agreements: the geographic and economic connection. *Political Geography* 25, 412-437.

7. 3.7 התפקיד של הקצאות בתנאי אי ודאות

קבוצה 6: המחלוקת על הקצאות בריו גרנדה וקולורדו

8. 10.7 מתאוריה לפרקטיקה:

• קבלת תרגיל 3: הכנה לסימולציה
• הרצאת אורח של ד"ר טארק אבו חמאד, ממכון ערבה על פתרונות אלטרנטיביים למים חוצי גבולות
• קבוצה 7: פתרונות מים לעזה.
<https://www.jpost.com/middle-east/article-714896>
<https://www.haaretz.co.il/blogs/mitvim/2023-06-07/ty-article/00000188-94da-df21-a1b8-b7df0a4c0000>
-chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfndmkaj/https://www.inss.org.il/he/wp-content/uploads/sites/2/2018/01/GazaCrisis_HEB_5-75-89.pdf

9. 17.7 התפקיד של עמימות ביישוב סיכסוכים.
קבוצה 8: השפה העמומה ב COP 28
הצגת תרגיל 3: מצגת של כל קבוצה כהכנה לסימולציה

10. 24.7: סימולצית יישוב סיכסוכים
Aggestam, Karin, and Anna Sundell-Eklund. (2012). "Situating water in peacebuilding: revising the Middle East peace process," *Water International* 39(1): 10-22.
Works Bank, 2023. *West Bank and Gaza: country climate and development report*

חומר חובה לקריאה:
ראה למעלה

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 40 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
60 %

מידע נוסף / הערות: